

**ДУБРОВИЦЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання
науково-методичної ради
методичного кабінету
управління освіти, молоді та спорту
Дубровицької РДА
04. 09. 2018 № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ управління освіти, молоді
та спорту Дубровицької районної
державної адміністрації
05. 09. 2018 № 228

Навчальна програма з позашкільної освіти
науково-технічного напрямку

«Набивання голкою»

2 роки навчання

Автор: Кузіна Марія Петрівна – керівник гуртків центру позашкільної освіти.

Рецензенти:

Семенюк М.І. – директор центру позашкільної освіти.

Антосюк М.В. – методист центру позашкільної освіти.

Пояснювальна записка

В Україні вишивка з давніх часів була одним із найпоширеніших і доступних видів народної творчості. Це мистецтво краси, фантазії, естетичної насолоди; мистецтво мудрого декоративного відтворення світу, природи, почуттів людини, її історичного минулого. Протягом віків це мистецтво передавалось із покоління в покоління. Не тільки передавалось, а й удосконалювалось і дійшло до наших днів не втративши своєї значущості й ваги, зберегло свій морально-етичний потенціал, свою дивовижну силу і неповторну красу.

Вивчення дітьми теоретичних і практичних основ техніки набивання голкою має неабияке значення. У цьому унікальному різновиді народної творчості в повній мірі образно розкривається душа українського народу, його ставлення до краси та світу в цілому. Заняття в гуртку «Набивання голкою» сприяють відродженню українського народного ремесла, вихованню у підростаючого покоління почуття національної гідності та гордості за нашу Україну, любові до рідного краю, пошани до своєї історії, відродження народних традицій, звичаїв та обрядів. При оволодінні техніки художнього набивання розвивається увага, творче мислення, естетичний смак, координацію рухів вихованців гуртка.

Метою програми є формування компетентностей особистості засобами гуртка «Набивання голкою».

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

1. *Пізнавальної*: ознайомлення з поняттями та знаннями, що стосуються техніки набивання голкою.
2. *Практичної*: оволодіння способами та прийомами техніки набивання голкою, формування практичних умінь і навичок у виготовленні різноманітних виробів.
3. *Творчої*: набуття досвіду власної творчої діяльності, емоційний, фізичний та інтелектуальний розвиток; задоволення потреб особистості у творчій самореалізації.
4. *Соціальної*: виховання дбайливого, шанобливого ставлення до звичаїв і традицій українського народу, національної свідомості, формуванню естетичних смаків; популяризації народних промислів, формування дружніх стосунків, відчуття відповідальності та взаємодопомоги.

Програмою передбачаються теоретичні й практичні заняття. Під час занять використовуються різноманітні методи навчання: словесні, (бесіди, пояснення), наочні(демонстрація зразків виробів, ілюстрацій, схем), практичні(самостійна розробка ескізів, виготовлення виробів).

Метою кожного заняття є утвердження принципу гуманізму, збереження матеріальної і духовної культури, збереження і примноження духовних традицій українського народу.

На заняттях вихованці вдосконалюють свою майстерність, самостійно підбирають кольори, працюють за технологічними картками. Вони оволодівають новим рівнем знань на основі раніше одержаних відомостей.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Початковий рівень, перший рік навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		разом	теорія	практика
1.	Вступне заняття.	2	2	-
2.	Художнє набивання на тканині як вид декоративно-ужиткового мистецтва.	2	2	-
3.	Матеріали, інструменти і приладдя необхідні для роботи. Підготовка килимкової голки до роботи.	4	2	2
4.	Підбір ниток за фактурою та кольором. Поняття про теплі і холодні кольори та відтінки.	2	2	-
5.	Технологія художнього набивання на тканині. Послідовність роботи.	16	2	14
6.	Підбір малюнка та перенесення його на тканину.	4	-	4
7.	Виготовлення виробів технікою набивання голкою.	16	-	16
8.	Готуємося до Різдва. Виготовлення виробів на різдвяну тематику.	22	-	22
9.	Обробка країв та зворотнього боку виробу. Загальні рекомендації по виготовленню, оформленню та догляду за виробами.	2	-	2
10.	Поняття про сувенір. Сувенір у повсякденному житті. Виготовлення сувенірів.	32	2	30
11.	Весна іде, красу несе. Виготовлення виробів на весняну тематику.	28	-	28
12.	Виконання виробів за власним задумом. Виготовлення індивідуальних робіт учнів.	12	-	12
13.	Підсумкове заняття.	2	-	2
	Разом:	144	12	132

Зміст програми

1. Вступне заняття. (2 год)

Знайомство з гуртківцями. Обговорення плану гуртка.
 Мета, зміст і форма занять гуртка. Правила поведінки дітей під час занять і під час перерви. Розподіл доручень.

2.Художнє набивання на тканині як вид декоративно-ужиткового мистецтва. (2 год)

Загальні відомості про художнє набивання голкою (вишивка петлями) на тканині. Організація робочого місця. Інструктаж із техніці безпеки. Демонстрація зразків виробів, виконаних цією технікою. Майстри народної творчості України з художнього набивання голкою.

3.Матеріали, інструменти і приладдя, необхідні для роботи. Підготовка килимкової голки до роботи. (4 год) Техніка роботи. Початок, закріплення нитки. Матеріал та інструменти для роботи. Будова голки для вишивання. Заправлення нитки в голку. Способи регулювання довжини голки обмежувачами. Залежність висоти петель від довжини голки. Вправи на засвоєння прийомів роботи з голкою. Характеристика тканин, які використовуються, за щільністю.

Підготовка тканини до роботи та її закріплення в робоче положення (п'яльця). Тренувальні вправи.

4. Підбір ниток за фактурою та кольором. Поняття про теплі і холодні кольори та відтінки. (2 год)

Види ниток, їхні властивості й застосування. Загальні поняття про пряжу, нитки , тасьму.

Теплі, холодні та нейтральні кольори. Контрастність, кольоровий тон, насиченість. Похідні кольори. Поєднання кольорів, особливості кольорової гами у вишивці. Вибір кольору. Декоративні можливості набивання.

5.Технологія художнього набивання на тканині. Послідовність виконання. (16 год)

Варіанти виконання вишивки петлями. Порядок виконання першого стібка. Штриховий та контурні стібки. Напрямок стібків. Порядок виконання випуклого елемента. Варіанти виконання серединок. Тренувальні вправи на роботу з голкою.

6. Підбір малюнка та перенесення його на тканину. (4 год)

Способи та прийоми перенесення візерунка на тканину. Збільшення візерунка, зменшення. Послідовність роботи. Тренувальні вправи.

7.Виготовлення виробів технікою набивання голкою. (16 год)

Використання додаткових технік (обметування, підшивання), підстригання петель. Виконання найпростіших виробів (Смайлика, квітки тощо).

8. Готуємося до Різдва. (22 год)

Виготовлення виробів на різдвяну тематику. Розробка ескізів («Сніжинка», «Новорічна ялинка», «Сніговичок» тощо). Виконання найпростіших малюнків на тканині способом набивання голкою.

9.Обробка країв та зворотнього боку виробу. (2 год)

Загальні рекомендації по виготовленню, оформленню та догляду за виробами зробленими технікою набивання голкою. Запобігання можливим дефектам в техніці набивання голкою. Контроль якості готового виробу. Вправи на засвоєння прийомів.

10.Поняття про сувеніри. Сувенір у повсякденному житті. Виготовлення сувенірів. (32 год)

Виготовлення виробів. Колективна творча робота. Виконання найпростіших виробів на основі вивченого матеріалу. (Сердечка, божа корівка, картинка « Рижик » тощо).

11.Весна іде, красу несе. Виготовлення виробів на весняну тематику. (28 год)

Весняні квіти – символ пробудження природи після зими. Квіти на тканині. Виготовлення святкових виробів («Метелик», «Квіти» тощо.)

12. Виконання виробів за власним задумом. Виготовлення індивідуальних робіт учнів. Закріплення вивченого матеріалу. (12 год)

Виготовлення виставкових робіт. Колективна робота.

13.Підсумкове заняття. (2 год)

Виставка робіт. Підведення підсумків роботи гуртка за навчальний рік.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Основний рівень, перший рік навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		разом	теорія	практика
1.	Вступне заняття.	3	3	-
2.	Розвиток художньої обробки тканини технікою набивання голкою. (Короткі історичні відомості).	3	3	-
3.	Робота з інформаційними джерелами.	9	3	6
4.	Кольорознавство і композиція.	6	6	-
5.	Технологічна послідовність виготовлення виробу.	18	3	15
6.	Вдосконалення техніки ручного набивання. Виготовлення мініатюр на космічну тематику.	18	-	18
7.	Виготовлення диванної подушки.	18	-	18
8.	Оздоблення деталей одягу та аксесуарів. Оздоблення речей за власним задумом.	12	-	12
9.	Колективна робота, панно «Поліські мотиви» або «Дари природи».	18	-	18
10.	Подарунок мамі.	12	-	12
11.	Орнаментика та колорит виробів. Виготовлення виробів на весняну тематику. Складання орнаментів.	39	-	39
12.	Виконання творчих робіт за задумом вихованців.	24	-	24
13.	Виготовлення виробів на виставки дитячої творчості.	33	-	33
14.	Підсумкове заняття.	3	-	3
	Разом:	216	18	198

Зміст програми.

1. Вступне заняття. (3год)

Мета, зміст і форма занять. Художнє набивання тканини як вид декоративно-ужиткового мистецтва. Матеріали, інструменти і пристосування, необхідні для роботи. Розподіл доручень.

2. Розвиток художньої обробки тканини технікою набивання голкою. (Короткі історичні відомості). (3год)

Майстри народної творчості України та регіону з художнього набивання на тканині. Демонстрація зразків виробів.

3. Робота з інформаційними джерелами. (9год)

Вибір виробу для виготовлення з урахуванням його призначення та місця в інтер'єрі. Розробка ескізів.

Здійснення пошуку інформацій та виробів. Аналіз та систематизація інформації. Створення пошуку ідей з інформаційних джерел. Підготовка малюнка для виробу. Підготовка виробів для створення малюнка.

4. Кольорознавство і композиція. (6год)

Характерні особливості композиційної побудови килимів з рослинними та геометричними мотивами. Відмінні особливості сюжетно-тематичних гобеленів від килимів. Композиція. Основні принципи композиції. Основні методи композиційної побудови тематичних робіт. Символіка кольорів у вирішенні композиції. Поєднання кольорів у художньому набиванні на тканині.

5. Технологічна послідовність виготовлення виробу (18год).

Способи та прийоми перенесення візерунка на тканину.

Добір тканини, голок, ниток. Переведення малюнка на тканину, характеристика тканини, закріплення тканини в п'яльцях; заправлення голки ниткою та регулювання висоти петлі. Підстригання петель. Виготовлення картини-мініатюри.

6. Вдосконалення техніки ручного набивання. Виготовлення мініатюр на космічну тематику.(18год)

Добір малюнків для виробів. Перенесення їх на тканину. Виконання робіт.

7. Виготовлення диванної подушки.(18год)

Підбір ескізів, кольорової гамми. Перенесення візерунка на тканину, набивання тканини, підстригання петель; обробка країв та зворотнього боку виробу. Оздоблення виробу. Кінцева обробка .

8. Оздоблення деталей одягу та аксесуарів. Оздоблення речей за власним задумом. (12)

Розробка учнями ескізів декоративного оформлення вже готового одягу. Виготовлення малюнків за затвердженим ескізом і перенесення малюнка на матеріал виготовлення. Використання вихованцями допоміжних елементів декору: гудзиків, бісеру, декоративних деталей та ін..

9. Колективна робота, панно «Поліські мотиви» або «Дари природи». (18год)

Практична робота. Підбір ескізу. Підбір кольорової гами, перенесення малюнка на тканину. Виготовлення панно. Оздоблення та кінцева обробка виробу.

10. Подарунок мамі. (12год)

Виготовлення індивідуальних робіт на тему або за власним задумом.

Розробка ескізу, перенесення його на тканину. Підбір кольорової гами. Оздоблення виробу.

11.Орнаментика та колорит виробів. Виготовлення виробів на весняну тематику. (39год)

Складання орнаментів. Геометричний орнамент. Гармонія й колорит. Багатокольоровий орнамент гуцульських виробів. Особливості гуцульських виробів. Підбір ескізів на весняну тематику. Перенесення на тканину та виконання робіт.

12. Виконання творчих робіт за задумом вихованців. (24год)

Практична робота. Виготовлення індивідуальних робіт і колективних робіт на тему або за власним задумом для участі у виставках та конкурсах.

13. Виготовлення виробів на виставки дитячої творчості. (33год)

Виготовлення індивідуальних і колективних робіт на тему або за власним задумом.

14.Підсумкове заняття. (3год)

Підведення підсумків роботи за рік, відзначення кращих гуртківців.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати:

- як організувати робоче місце;
- назви матеріалів, назви і призначення інструментів, що використовуються на заняттях;
- правила безпечної праці, особистої гігієни та санітарії під час роботи;
- основні види народної творчості;
- сучасний стан народних промислів і ремесел в Україні;
- значення символіки на вишивках;
- основні властивості кольорів та їхнє поєднання;
- види декоративного оформлення готових виробів;
- технологію набивання голкою;
- способи обробки країв деталей;
- правила поведінки та безпечної роботи з колючими та різальними інструментами під час занять.

Вихованці повинні вміти:

- готувати своє робоче місце;
- розрізняти матеріали та інструменти, правильно користуватись інструментами і приладдями;
- розробляти технологічну послідовність виготовлення виробу;
- збільшувати, зменшувати візерунок;
- працювати з різноманітними джерелами інформації, які стосуються теми роботи;
- складати план роботи над виробом;
- виконувати малюнки та ескізи виробу;
- користуватись схемами, технологічними картками;
- підбирати необхідні матеріали для виготовлення виробів;
- виконувати основні шви на вишивках;
- проводити кінцеве опорядження виготовлених виробів;
- самостійно аналізувати якість виконання своєї роботи.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. И. Дворнина «Гобелен за десять вечеров» , видав. Культура і традиції, 1998р.
2. А.Г.Гусева «Нетканый гобелен», вид. Культура і традиції, 2007р.
3. Л.П.Гура і др. «Прикрась свій дім», 1990р.
4. П. Герней «Вишивка петлей или техника нетканого гобелена», издат. Ниола-Пресс, 2008г.
5. Е.В.Хлопцева «Гобелен. Это модно. Сумки, пояси, панно.»,издат. Феникс ,серия Город мастеров, 2007г.
6. Методическое пособие по нетканому гобелену «Живопись нитками», Нелюбова Н.К.
7. Методичні рекомендації до реалізації модуля «Художнє набивання на тканині». Івано-Франківськ, 2005р.

ІНТЕРНЕТРЕСУРСИ

<http://www.krestomania.net/advice/15.html>

<http://www.darievna.ru/category/kovrovaia-tehnika>

<http://www.livemaster.ru/topic/26050-master-i-raboty-kotorymi-ya-voshischayus>

http://www.ckizhi.ru/index.php?option=com_content&view=category&id=58:obgobelen&layout=blog&Itemid=11

<http://olkajulka.blogspot.com/2011/10/punch-needle.html>

<http://vyshyvanka.uc.../forum/31-502-1>

<http://kovrodelkin.ru/publ/307/1-1-0-307>